

ת"פ 29129/05/20 - מדינת ישראל נגד סמי מועלם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 29129-05-20 מדינת ישראל נ' מועלם

לפני כבוד השופטת דנה אמיר
המאשימה מדינת ישראל
נגד
הנאשם סמי מועלם

נוכחים:

ב"כ המאשימה - עו"ד רוי גורדון

ב"כ הנאשם - עו"ד אבי גרוס

הנאשם - בעצמו

גזר דין

רקע ותמצית כתב האישום

1. הנאשם הורשע על יסוד הודייתו לאחר קיום הליך של גישור במסגרת הסדר טיעון בביצוע 6 עבירות לפי סעיף 216(4) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: "**הפקודה**"), 6 עבירות לפי סעיף 216(5) לפקודה, 6 עבירות לפי סעיף 216(7) וריבוי עבירות לפי סעיף 218 לפקודה.

2. על פי עובדות כתב האישום בהן הודה הנאשם, הנאשם היה בעלים של רשת מאפיות בשם "מאפיית הדקל" (להלן: "**העסק**") וניהל את העסק כעוסק מורשה מאז יום 1.2.1981. העסק כלל 5 סניפים כמפורט בסעיף 3 לכתב האישום. בשנים 2010-2015 (להלן: "**התקופה הרלוונטית**") לא הגיש הנאשם דין וחשבון במועד, לא ניהל פנקסי חשבונות ולא רשם תקבולים בלי סיבה מספקת. על פי כתב האישום, בתקופה הרלוונטית הפיק הנאשם הכנסות מהעסק בסכום שלא פחת מ-11,342,000 ₪ אותן לא רשם ועליהן לא דיווח למס הכנסה, עד לפתיחה בחקירה, כמתחייב על פי הפקודה וההוראות מכוחה, בחלוקה לסניפים ושנות מס כמפורט בנספח א לכתב האישום. הנאשם אף לא דיווח על עובדיו, לא דיווח על משכורתם ולא ניכה עבורם מס במקור.

טיעוני הצדדים

3. בטיעוניו לעונש הפנה **ב"כ המאשימה** להסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים, וטען כי העונש אליו הגבילה המאשימה עתירתה, 10 חודשי מאסר בפועל, הוא ראוי והולם את הנסיבות, לצד קנס כספי בסך 30,000 ₪ ומאסר עמוד 1

תחתיו ומאסר על תנאי. ב"כ המאשימה הפנה לחומרתן של עבירות המס, לערכים המוגנים בהן ולפסיקה והדגיש כי מבצעי עבירות מסוג זה הם בדרך כלל נורמטיביים, ודרך המלך בעבירות אלה היא גזירת עונשי מאסר לריצוי בפועל לצד קנסות משמעותיים, תוך מתן בכורה לשיקולי הרתעה וגמול על פני נסיבות אישיות. ב"כ המאשימה טען כי גם אם העבירות בהן הורשע הנאשם אינן בראש מדרג עבירות המס, לאור מידת הפגיעה הגבוהה בערכים המוגנים במקרה זה, בשים לב לסכום ההכנסה, לגיוון העבירות, לעובדה שאין המדובר במעשה חד-פעמי ולמשך ביצוען, כשהמדובר במעשים שהפכו לשגרת עסקיו של הנאשם, יש לגזור ענישה מחמירה בגין ביצוען.

4. ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה המדגימה לשיטתו את הענישה הנוהגת, ועתר לקביעת מתחם ענישה בגין כלל העבירות כאירוע, לאור רצף ביצוען, בין 8 ועד 18 חודשי מאסר בפועל לצד קנס שבין 30,000 ₪ ו-80,000 ₪. עתירת ב"כ המאשימה היא למיקום עונשו של הנאשם בין תחתית מתחם הענישה למרכזו. ב"כ המאשימה הפנה להודיית הנאשם וחיסכון הזמן השיפוטי על ידו ולצד זאת לכך שהנאשם לא שילם את המס האזרחי אותו עליו לשלם לדעת פקיד השומה. לטענתו, אין להקל בעונש המאסר לנאשם למרות טענתו לקושי כלכלי, בשים לב להיקף ולמשך הזמן המשמעותי שחלף, והפנה לכך שחרטה אמיתית בעבירות כלכליות מתבטאת בתשלום המס מוקדם ככל שניתן. לטענת ב"כ המאשימה ענישה שאינה כוללת רכיב של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה לנאשם שלא שילם את המס האזרחי עלולה לייצר תמריץ לעבריינות מס. בהקשר זה הפנה להבחנה בין עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה לעונש מאסר בעבודות שירות, וטען כי בעוד שעונש של מאסר מאחורי סורג ובריה פוגע בחירות התנועה של אדם, על כל משמעותיה, לרבות החברתיות, עונש מאסר בעבודות שירות מביא בראש ובראשונה לפגיעה כלכלית, וכאשר מדובר בחבות מס משמעותית, אפשר שהמחיר הכלכלי של עבודות השירות יפחת מהמחיר של אי-תשלום המס. לטענת ב"כ המאשימה, ניתן לתת ביטוי לקושי הכלכלי של הנאשם בכך שעונש הקנס שייגזר עליו יקבע בתחתית המתחם ל-30,000 ₪.

5. בטיעוניו ציין ב"כ המאשימה כי המאשימה שקלה את השיהוי בתיק הנדון, אך ביקש כי יינתן לשיקול זה משקל תחום, בשים לב לנסיבות לחומרה העולות לטענתו על שיקולי הקולא הנובעים מחלופי הזמן. עוד ציין כי חלק מהשיהוי נבע מצורך חקירתי שהתפתח בעקבות הליך השימוע, אשר אף השפיע על גיבוש כתב האישום לקולא בסופו של יום, ולטענתו המאשימה עשתה כבוד דרך לקראת הנאשם. עוד טען כי נסיבותיו הבריאותיות של הנאשם אינן מאיינות את יכולתו לבצע עונש מאסר מאחורי סורג ובריה.

6. **ב"כ הנאשם** הפנה להודיית הנאשם וציין כי לאור טענות שהיו בפיו, ההודיה חסכה זמן שיפוטי ניכר, ואף מנעה אי-נעימות גדולה לאחרים. עוד הפנה לשיהוי ולחלופי הזמן מאז ביצוע העבירות, שהראשונה בהן לפני אחת עשרה שנה, הפנה לפסיקה, וטען כי הנאשם התמוטט כלכלית בשנת 2015 ורק לאחר מכן הוזמן לחקירה. ב"כ הנאשם הפנה לסעיפי העבירה בביצועם הורשע הנאשם, ובין היתר לכך שהנאשם הורשע בביצוע עבירות לפי סעיף 218 לפקודה ולא לפי סעיף 219 לפקודה, וטען כי המאשימה לא טענה או ביססה כל פגיעה בקופה הציבורית. בנוסף טען כי במקור רשות המסים ערכה עם הנאשם הסדר לפיו היה פטור מניהול ספרים (ב"כ המאשימה חלק על האמור). כן טען כי הנאשם חולק על השומה לפי מיטב השפיטה שהוצאה לו על ידי פקיד השומה, אשר לא הביאה בחשבון הוצאות של שכר עבודה מאחר ולטענת פקיד השומה הנאשם לא ניכה מס במקור ולא הגיש דוחות. לטענתו, שיקולי הקולא לא נלקחו בחשבון כנדרש על ידי המאשימה בעת עריכת הסדר הטיעון.

7. לעמדת ב"כ הנאשם בנסיבות המקרה דנן מתחם העונש הראוי הוא בין מאסר על תנאי ו-3 חודשי עבודות שירות. לטענתו, הנאשם הסיר את מחדלי כתב האישום בכך שהגיש את הדוחות מושא כתב האישום, ואף שילם לאחרונה סך של ₪50,000 לצד תשלום מלוא המס לפי הדוחות שהגיש, כשערעור שומה תלוי ועומד בבית המשפט המחוזי בגין השומה לפי מיטב השפיטה שהוציאה לו רשות המסים. עוד הפנה לנסיבותיו הבריאותיות של הנאשם, אשר עבר השתלת כליה (ענ/1), וכן טען להתמוטטותו הכלכלית (ענ/2), ולכך שהנאשם מתקיים כיום מקצבת ביטוח לאומי חודשית בסך ₪3,321. כמו כן, הפנה לכך שאישתו של הנאשם עברה בשנה האחרונה אירועי מוחי ואירוע לבבי. בנסיבות המתוארות, טען כי יש להסתפק בעניינו של הנאשם בעונש של מאסר על תנאי וקנס, ולכל היותר, בעונש של עבודות שירות לתקופה שאיננה התקופה המרבית. ב"כ הנאשם אף הגיש את ענ/3, תמצית הטיעון.

דבר הנאשם

8. הנאשם הפנה למצבה המורכב של רעייתו, אשר עברה אירוע מוחי ואירוע לבבי, ומסר כי עליו להיות עוגן עבורה ולטפל בה. בנוסף, טען כי מעולם לא הייתה כוונתו לגזול כספים מהמדינה, וכי הסיבה לביצוע העבירות היא "החיים, המחלות, הבעיות".

דין והכרעה

9. הצדדים הגיעו במקרה זה להסדר טיעון לפיו המאשימה הגבילה עתירתה לעונש של 10 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי וקנס, וההגנה חופשיה בטיעוניה. בע"פ 2021/17 מצגר נ' מדינת ישראל (30.4.2017) חזר בית המשפט העליון וציין את המדיניות התומכת באימוץ הסדרי טיעון והדגיש את יתרונותיהם, את האינטרס הציבורי שבבסיסם ואת תפקידם הראוי במערכת אכיפת החוק. הכלל הוא כי בית המשפט יטה לכבד הסדר טיעון, ובכלל זאת הסדרי טיעון בהם המאשימה מגבילה את עתירתה העונשית וההגנה חופשיה בטענותיה, ויתערב בו רק מטעמים המצדיקים זאת לאחר בחינתו במבחן האיזון אשר נקבע בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל (25.12.2002). בחינת הסדר הטיעון תעשה גם בהתאם לאמות מידה מקובלות המעוגנות בתיקון 113 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), ואף בשים לב לכך שהשיקולים הנשקלים בעת עריכת הסדר טיעון אינם זהים בהכרח לאלה הנשקלים במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, כשכל מקרה נבחן בהתאם לנסיבותיו (ע"פ 921/17 אבו זעילה נ' מדינת ישראל (28.5.2017), ע"פ 2745/18 אבו שארב נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (8.8.2018), ע"פ 1548/18 תום נתנאל גיא נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (23.11.2018)).

10. בע"פ 1901/19 שמעון אסולין נ' מדינת ישראל (31.5.2020) נקבע כי ראוי שבית המשפט יקבע מתחם ענישה גם מקום בו הגיעו הצדדים להסדר טיעון מהסוג בענייננו, אך בקביעתו נדרשת זהירות. אין המדובר בקביעת מתחם ענישה במובן הפורמלי של תיקון 113 לחוק העונשין, וקביעת המתחם בנסיבות אלה נועדה לשם "קבלת מידע והקשר לעונש שראוי לקבוע בהסדר טווח". על בית המשפט לקבוע את המתחם "בצורה רכה", בשים לב לקיומן של נסיבות מגוונות שיכולות להוביל להחלטת המאשימה להגיע להסדר, כשהמשקל שיש לתת לשיקולי תיקון 113 לחוק העונשין ולמתחם העונש ההולם במקרה נתון משתנה בהתאם לנסיבות הקונקרטיות שהביאו להסדר.

11. עניינו של הנאשם ייבחן בהתאם לכללים שלעיל, ועונשו יקבע גם בשים לב לשיקולי הענישה לפי תיקון

113 לחוק העונשין ולמתחם העונש ההולם בנסיבות, בשים לב להסדר אליו הגיעו הצדדים והנסיבות כולן.

12. מתחם העונש ההולם נקבע בהתאם לעקרון המנחה בענישה, היינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו, תוך התחשבות בערך החברתי אשר נפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה. בכל הנוגע לערכים המוגנים בעבירות וחשיבותם והגם שהעבירות שבביצוען הורשע הנאשם אמנם אינן ברף העליון במדרג חומרת העבירות על פי הפקודה, אין להתעלם מכך שמביצוען נפגעים ערכים מוגנים חשובים בדמות ערך השוויון והאמון, וכן נפגע פיקוח הרשות ושיטת גביית המס. יש לזכור כי פעמים רבות ביצוען של העבירות הנדונות מביא לחסר של ממש בקופה הציבורית שלא ניתן להפריז בחשיבות חוסנה לציבור בכללותו, וכן כי כפי שטען ב"כ המאשימה, הגשת דוחות באיחור (כמו גם אי ניהול ספרים ורישום תקבולים) אף פוגעים ביכולתו של פקיד השומה לשום שומת אמת (רע"פ 9/09 מזרחי נ' מדינת ישראל (6.1.2009)).

13. כידוע, שיטת המס במחוזותינו מבוססת על האמון הניתן בנישום שינהל ספרים כנדרש, ירשום את מלוא תקבוליו, ינכה מס במקור כנדרש ויגיש דיווחיו כחוק, ושיטת חישוב המס וגבייתו מבוססת על הדוחות המוגשים על ידי נישומים ועל אמיתותם. התייחסות סלחנית לאי קיום הוראות החוק עלולה להביא להיעדר המוטיבציה של כלל ציבור משלמי המסים לדווח ולשלם מסייהם כנדרש על פי חוק. הגם שבעבירות הנדונות מכונות לעיתים "עבירות טכניות", מידת הפגיעה בערכים המוגנים הנגרמת מביצוען איננה טכנית כלל ועיקר. בתי המשפט עמדו לא אחת על חשיבות הרתעת הרבים בסוג זה של עבירות, ועל כך שבסוג עבירות זה יש ליתן לאינטרס הציבורי בכורה על פני נסיבות אישיות של הנאשם, וכי דרך המלך בעבירות אלה היא לעונשי מאסר ממשיים מאחורי סורג ובריה (ראו לדוגמא: רע"פ 3857/13 יצחקיאן נ' מדינת ישראל (30.7.2013) (להלן: "עניין יצחקיאן"), רע"פ 3137/04 חג'ג' נ' מדינת ישראל (18.4.2004) (להלן: "עניין חג'ג'"), רע"פ 3120/14 נעים נ' מדינת ישראל (08.05.2014) (להלן: "עניין נעים").

14. בעת בחינת נסיבות ביצוע העבירות ומידת הפגיעה בערכים המוגנים מביצוען לא ניתן להתעלם מכך שהמדובר בביצוע עבירות שיטתי על פני 5 שנות מס, בין השנים 2010-2015, ומגיון העבירות שבוצעו והיקפן. באמור יש כדי ללמד על מידת פגיעה לא מבוטלת בערכים המוגנים. זאת גם אם יינתן משקל לכך שהנאשם פעל בעסק מאז שנת 1981 ולא נטען כי ביצע כל עבירה עד לביצוע העבירות דנן, לטענה לפיה הנאשם קרס כלכלית בשנת 2015 עוד טרם החקירה, ואף אם קשייו הכלכליים היו ברקע ביצוע העבירות. לבד מהעובדה שלא הוצגה בפני כל ראיה לאמור, יש לזכור שקושי כלכלי אינו מהווה צידוק לביצוע העבירות והוא אינו בעל משקל משמעותי לקולא בפרט מקום בו מדובר בביצוע שיטתי של העבירות על פני 5 שנות מס כמו בענייננו. מעובדות כתב האישום בהן הודה הנאשם עולה שהנאשם ניהל עסק של מאפייה ב-5 סניפים שונים ובתקופה הרלוונטית היו הכנסותיו בהיקף ממשי ולא מבוטל של 11,342,000 ₪. כפי שטען ב"כ המאשימה, נראה כי במהלך ניהול העסק על סניפיו, מעשי העבירה הפכו לשגרת עסקיו של הנאשם, כך שמשך תקופה ממושכת זו לא ניהל ספרים (ובמסגרת זו לא רשם תקבולים), לא הגיש דוחות שנתיים למס הכנסה ולא ניכה מס במקור ודיווח על עובדיו, ואין המדובר בביצוע עבירות חד פעמי או נקודתי בשל קריסה כלכלית.

15. לצד זאת, בעת בחינת הנסיבות שקלתי את העובדה שעבירות אי רישום התקבול בביצוען הורשע הנאשם כלולות ממילא בעבירות אי ניהול הספרים בביצוען הורשע, וכן נתתי דעתי לקולא לכך שבקשר לעבירות הניכויים, שהנאשם הואשם בעבירה על פי סעיף 218 לפקודה, הקלה מעבירה לפי סעיף 219 לפקודה לגביה נקבע שהיא נושקת לעבירת גניבה בידי מורשה, על החומרה הרבה לצידה (ראו: רע"פ 26/97 **לקס נ' מדינת ישראל** (22.06.2008) ורע"פ 4323/14 **מולדובן נ' מדינת ישראל** (26.6.2014) (להלן: "**עניין מולדובן**").

16. כלל המפורט לעיל מלמד על מידת פגיעה בינונית בערכים המוגנים ממעשי הנאשם.

17. נתתי דעתי לכך שבפי הנאשם היו טענות שונות בקשר לביצוע העבירות, ובין היתר כי ערך הסכם עם רשות המסים לפיו היה פטור מניהול ספרים ואף החזיק בפטור מניכוי מס במקור בתקופה הרלוונטית שלטענתו מהווה הוכחה לנטען. ב"כ המאשימה לא אישר עובדות אלה, ועל כן, משהודה הנאשם בביצוע העבירות לא ניתן לתת לטענות אלה משקל ממשי או לקבוע כל קביעה עובדתית לגביהן. כידוע, כאשר מגיעים צדדים להסדר טיעון המייתר את הצורך בשמיעת ראיות, העובדות היחידות הצריכות לעניין הן אלה המפורטות בכתב האישום ועובדות מוסכמות נוספות ככל שקיימות.

18. יחד עם זאת, בעת קביעת עונשו של הנאשם בגדרי מתחם הענישה "הרך" שאקבע, ובחינת הסדר הטיעון, יינתן משקל מתאים לקולא לכך שהנאשם בחר ליטול אחריות למעשיו, להביע חרטה ולהודות במפורט בכתב האישום, תוך ויתור על הטענות השונות שהיו בפיו ובכך חסך את הזמן השיפוטי שהיה נדרש לשם בירור (ולטענת ב"כ הנאשם אף אי נעימות גדולה). בנוסף לכך שמשך התקופה בת 5 השנים בה לא הגיש הנאשם דוחות שנתיים, לא פעלה נגדו רשות המסים, ולשיהוי וחלוף הזמן במקרה זה, ולכך שעל פי הנתען הנאשם קרס כלכלית בשנת 2015 עוד טרם החלה החקירה בשנת 2016 - הכל כפי שיפורט בפרק המתאים בגזר הדין.

19. לשם קביעת מתחם ענישה ובחינת סבירות הסדר הטיעון נתתי דעתי לענישה הנוהגת, ובין היתר לפסיקה אליה הפנו הצדדים, המלמדת על ענישה מגוונת בעבירות הנדונות. טרם סקירתה של הענישה הנוהגת והפנייה לדוגמאות רלוונטיות יש לזכור שהענישה הנוהגת אינה המדד היחיד ואף לא החשוב ביותר בעת קביעת מתחם הענישה. כידוע, מתחם העונש איננו עניין אריתמטי פשוט אלא מגלם הכרעה ערכית המבוססת על שיקולים שונים שמדיניות הענישה היא רק אחד מהם, כשעצם העובדה שלעולם יוכל כל צד למצוא פסקי דין התומכים בעמדתו מלמדת כי אין המדובר במדד מדויק, ולבית המשפט נתון בהקשר זה מרחב מסוים של גמישות (ע"פ 1323/13 **חסן נגד מדינת ישראל** (5.06.2013) עפ"ג (ת"א) 12063-04-15 **בראונר נ' מדינת ישראל** (20.07.2015)).

20. מעיון בפסיקה עולה כי מדיניות הענישה כנגד המבצעים עבירות מהסוג הנדון מושפעת בדרך כלל מהשיטתיות שבמעשים והיקפם, מהנזק שנגרם לאוצר המדינה כמו גם מהסרת המחדל. בחלק מהמקרים, כאשר המדובר בעבירות אשר שבוצעו בשיטתיות או בהיקף ניכר והמדובר במתחם כולל, נקבע הרף התחתון של מתחם הענישה על עונש מאסר אותו ניתן לרצות בעבודות שירות (בפרט מאז שהוארך משך תקופת המאסר אותו ניתן לרצות בעבודות שירות ל- 9 חודשים על פי הוראת שעה), והעליון מאסר ממשי לתקופה שאיננה מבוטלת. באשר לענישה קונקרטית, ניתן ללמוד כי באופן רגיל מדיניות הענישה היא מגוונת אך מוחשית, וכוללת עונשי מאסר לריצוי מאחורי

סורג ובריה בעיקר מקום בו לא הוסרו המחדלים או לא שולם המס האזרחי ו/או מקרים בהם דובר בעבירות אשר נעברו בשיטתיות ו/או בהיקפים גבוהים. ראו לשם הדוגמא:

· **עניין מולדובן** שם נקבע מתחם ענישה שבין 6 ובין 14 חודשי מאסר בגין ביצוע 4 עבירות לפי סעיף 216(4) לפקודה, עבירה לפי סעיף 216(1) לפקודה ו- 6 עבירות לפי סעיף 219 לפקודה. על המבקש, בעל עבר פלילי רלוונטי נגזר עונש של 8 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי וקנס בסך 20,000 ₪. הערעור לבית המשפט המחוזי ובקשת רשות הערעור לבית המשפט העליון נדחו.

· **עניין נעים** שם נקבע מתחם ענישה שבין 9 ו- 18 חודשי מאסר בפועל למבקש אשר משך 10 שנים (בין השנים 2002-2011) לא הגיש דוחות תוך ביצוע עבירה לפי סעיף 216(4) לפקודה כשהיקף הכנסותיו של המבקש בשנות המס 2002-2006 בלבד עמד על סך 11,000,000 ₪. על המבקש נגזר עונש של 9 חודשי מאסר בפועל, 10 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך 40,000 ₪. הערעור לבית המשפט המחוזי ובקשת רשות הערעור לבית המשפט העליון נדחו.

· ראו עוד: רע"פ 1552/11 **לוי נ' מדינת ישראל** (27.02.2011).

21. לצד זאת, עיון בפסיקה מלמד כי קיימים מקרים, ובכלל זאת כאלה בהם הוסרו המחדלים בדרך של הגשת הדוחות אך מבלי ששולם המס האזרחי להנחת דעתו של פקיד השומה, וכשדובר בגיוון עבירות באופן דומה לענייננו, בהם בנסיבותיהם נגזר עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות. כך, לשם הדוגמא בת"פ (ת"א) 46507-03-16, 26538-02-17 **חזן ייזום והשקעות בע"מ ואח'** (17.5.2018) וע"פ (ת"א) 2727-07-18 **יוסף נגר נ' מדינת ישראל** (28.11.2018) דובר במערער אשר הודה והורשע בביצוע 5 עבירות לפי סעיף 216(4) לפקודה, במסגרת 2 חברות, ב- 3 עבירות לפי סעיף 216(7) לפקודה וב- 3 עבירות לפי סעיף 219 לפקודה בסך 50,000 ₪. מחזורי הנאשמות בשנות המס הרלוונטיות עמדו על כ- 34,500,000 ₪. הנאשם פעל להסרת המחדלים אך לא שילם את חוב השומה בסך מיליון ₪. בערעור התערב בית המשפט המחוזי לקולא בעונש שנגזר על הנאשם ל- 8 חודשי מאסר בפועל, והעמידו על 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. בית המשפט המחוזי הפנה למאמצי הנאשם להסרת המחדלים והסרתם בדרך של הגשת הדוחות (הגם שכאמור לא שילם את סכום השומה כך שנותר נזק לאוצר המדינה ממעשיו), לקריסת החברות הנאשמות שנכנסו להליך פירוק וקופותיהן ריקות תוך שציין שהמושכות להחזרת הכספים בידי הנאמן, למצבו הכלכלי והבריאותי וליתר נסיבותיו, ואף החמיר את עונש הקנס והעמידו על סך 60,000 ₪.

22. כפי שהפנה הסנגור, גם בת"פ (ת"א) 73375-12-18 **מדינת ישראל נ' שבי** (3.3.2020) ועפ"ג (ת"א) 18163-04-20 **שבי נ' מדינת ישראל** (1.7.2020) בו דובר בנאשם שהעלים מקור הכנסה שלם, לא הודיע לפקיד שומה על תחילת התעסקות וביצע עבירות לפי סעיף 220 לפקודה, שהן במדרג הגבוה של פקודת מס הכנסה משך 11 שנה בהיקף של לפחות 750,700 ₪ (היקף נמוך משמעותית מענייננו) נקבע מתחם ענישה שתחתיתו 6 חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית. בית המשפט המחוזי אישר את מתחם הענישה, הקל בעונשו של הנאשם והעמידו בתחתית המתחם, על 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות חלף עונש של 9 חודשי מאסר בעבודות שירות אשר נגזר עליו, על אף שלא הסיר את המחדל, בשל הנסיבות הייחודיות של המקרה.

23. לאחר בחינת כלל המפורט לעיל, בשים לב לכלל הנסיבות, לפגיעה הבינונית בערכים המוגנים במקרה זה ולמדיניות הענישה הנוהגת מצאתי כי מתחם העונש ההולם הכולל הוא בין 7 ו- 15 חודשי מאסר בפועל, לצד קנס ומאסר על תנאי. מתחם זה הוא מתחם כולל לכלל העבירות כאירוע, כפי התייחסות הצדדים בטיעוניהם ולאור רצף העבירות במקרה זה.

24. **בכל הנוגע לעונש הקונקרטי לנאשם**, נסיבותיו של הנאשם והנסיבות שבבסיס הסדר הטיעון אינן כאלה המצדיקות חריגה ממתחם הענישה הראוי. בעת קביעת עונשו של הנאשם, נתתי דעתי לגילו, יליד שנת 1956, למצבו הרפואי המורכב, לכך שבין היתר עבר השתלת כליה בחודש מאי 2019 (ענ/1) ולמצבה הרפואי של אשתו אשר על פי הנטען עברה אירוע מוחי ואירוע לבבי, אותה הוא סועד. אין ספק שעונש מאסר מאחורי סורג ובריה כעתירת המאשימה יקשה עד מאוד על הנאשם בנסיבותיו. בנוסף, שקלתי את קריסתו הכלכלית של הנאשם ואת הטענה בדבר קריסת עסקו בשנת 2015, עוד טרם החקירה, וכי הוא נתון כיום בחובות כבדים בסך של מעל 10,000,000 ₪ (ענ/2). הנאשם נעדר עבר פלילי, הודה ונטל אחריות לביצוע העבירות ואף ויתר כאמור על טענות שהיו בפיו, חסך זמן שיפוטי ולדברי בא כוחו אף אי נעימות שהייתה עלולה להיגרם לעדים שהיה בכוונתו לזמן להוכחת טענותיו. כלל האמור נשקל על ידי לקולא בעת קביעת עונשו, מבלי להתעלם מכך שלדברי ב"כ המאשימה, טענות הנאשם אשר נשמעו בשימוע נלקחו בחשבון והביאו לכך שהנאשם בסעיפי העבירה שהם במדרג החמור פחות על פי הפקודה.

25. הנאשם הסיר את מחדלי כתב האישום בפן הפורמלי בכך שהגיש את הדוחות השנתיים מושא כתב האישום ושילם את המס המתחייב מהם על פי הצהרתו. יחד עם זאת, לא ניתן להתעלם מכך שלנאשם הוצאה שומה לפי מיטב השפיטה על ידי רשות המסים, ועל פיה קיים מחדל אזורי ונגרם נזק לקופה הציבורית ממעשי הנאשם. הנאשם לא תיקן נזק נטען זה, והוא אף חולק על סכום השומה ולדברי בא כוחו הגיש ערעור שומה לבית המשפט המחוזי. על אף האמור, עובר למועד הטיעון לעונש, וחרף מצבו הכלכלי הקשה, כאקט של חרטה ונטילת אחריות, שילם לדברי ב"כ הנאשם, סך של 50,000 ₪ על חשבון המחדל האזורי הנטען לרשות המסים.

26. נקבע לא אחת כי הגשת דוח לרשות המסים שנים רבות לאחר המועד שהיה להגישו אינה באמת מתקנת את הנזק שנגרם ממעשי הנאשם, גם אם מבחינה פורמלית יש לראות בנאשם "כמי שעמד בחובה המקורית שלו" וכי "מרחק הזמן אינו מאפשר לרשויות לעמוד על אמיתות הדוח והאפשרות להגיע לשומת אמת ולגבות את הכספים המגיעים למדינה נפגמת מאוד" (ע"פ (ב"ש) 21294-07-19 דהן נ' רשות המסים (22.1.2020), עניין מולדובן (שם, פסקה 9)). ואוסיף עוד, על אחת כמה וכמה במקרה כמו בענייננו בו הנאשם כלל לא ניהל ספרים משך כל שנות המס הרלוונטיות, והמדובר בדוחות שאינם מבוקרים. יחד עם זאת, מאמצי הנאשם אשר הגיש את הדוחות מושא כתב האישום ושילם את המס המתחייב לפיהם והתשלום הנוסף בסך 50,000 ₪ ששילם יזקפו לזכותו.

27. בעת קביעת עונשו של הנאשם שקלתי גם את טענת ההגנה לשיהוי וחלופ זמן. אזכיר כי כתב האישום מתייחס לשנות המס 2010-2015 והחקירה בעניינו של הנאשם החלה בשנת 2016, כתב האישום הוגש בחודש מאי 2020, ולדברי ב"כ המאשימה חלק מהעיכוב בהגשתו נבע מהצורך בבדיקת טענות ההגנה בשימוע, אשר אף הביאו להגשת כתב אישום הכולל סעיפי עבירה במדרג הנמוך יותר של עבירות המס. לטענת ב"כ המאשימה נשקלו בין היתר גם שיקולי חלופ הזמן. מבלי להתעלם מהאמור, כשמובן שיש לעודד בדיקה וחשיבה מחודשת של המאשימה במסגרת

שימוע גם אם הדבר מעכב במידת מה את הגשת כתב האישום, במקרה זה, בשים לב למועד העבירות וסוגן, מועד הפתיחה בחקירה ומועד הגשת כתב האישום, לא ניתן להימנע מקביעה לפיה המדובר בשיהוי ובחלוף זמן לא מבוטל בהגשת כתב האישום, שיש לתת לכך משקל לקולא בין שיקולי הענישה בהתאם לסעיפים 40א(9) ו-10(10) לחוק העונשין.

28. כידוע, שיהוי בהגשת כתב אישום מביא לעינוי דין לנאשם ולצדו אף פגיעה פוטנציאלית ביכולתו להתגונן, ונקבע לא אחת כי יש בו כדי להביא להקלה ממשית בעונש במקרים מתאימים (ע"פ (מרכז) 57577-02-19 **ילדריס נ' מדינת ישראל** (21.11.2019) והפסיקה המוזכרת שם, ע"פ 4603/17 **אדרי נ' מדינת ישראל** (16.7.2019) פסקה 33, ע"פ 7989/17 **דשקוב נ' מדינת ישראל** (18.4.2018) פסקה 17). שיקולי שיהוי וחלוף זמן אף יכולים להביא לקביעת עונש לריצוי בעבודות שירות בנסיבות מתאימות, חרף הכלל לפיו בסוג זה של עבירות דרך המלך היא לגזירת עונשי מאסר מאחורי סורג ובריה נוכח חשיבות ההרתעה ובכורתו של האינטרס הציבורי, וזאת אף במקרה של ביצוע עבירות מסוג פשע במדרג הגבוה של עבירות המס (רע"פ 9004/18 **יצחקי נ' מדינת ישראל** (31.12.2018)), עפ"ג (ת"א) 6117-09-16 **פרי נ' פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה** (14.12.2016), עפ"ג (ב"ש) 68947-07-20 **יוסופוב נ' מדינת ישראל** (18.11.2020)). כפי שצוין לא אחת בקשר לחלוף הזמן ולשיהוי, יש לתת את הדעת גם לכך שאפקטיביות ההרתעה שבענישה בדמות מאסר מאחורי סורג ובריה לאחר שנים כה רבות נפגעת, ומוגבלת גם ביחס להרתעת הרבים.

29. אמנם קיים טעם בטיעונו של ב"כ המאשימה לפיו יש שוני ממשי בין ריצוי עונש במאסר מאחורי סורג ובריה לבין ריצוי בעבודות שירות, משהפגיעה בנאשם מריצוי עונש בעבודות שירות היא בעיקרה כלכלית, כשבסוג זה של עבירות המבוצעות בדרך כלל ממניע כלכלי, יתכן שלא יהיה בעונש זה כדי להרתיע או להוות תמריץ להימנע מביצוען. בנוסף כזכור, על פי קביעת בית המשפט העליון דרך המלך בעבירות אלה היא לגזירת עונשי מאסר מאחורי סורג ובריה (**עניין יצחקיאן, עניין חג'י, עניין נעים**) תוך מתן בכורה לשיקולי אינטרס ציבורי והרתעה על פני נסיבות אישיות.

30. יחד עם זאת, במקרה זה, בשים לב להסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים ולנסיבות שפורטו לעיל ובכללן למאמצי הנאשם לפעול להסרת המחדלים ולתשלום מסוים של המס האזרחי, להודייתו וחרטתו, לנסיבות האישיות הכלכליות, המשפחתיות והבריאותיות, ואף לשיהוי ולחלוף הזמן מאז ביצוע העבירות ומאז חקירתן ועד הגשת כתב האישום - מצאתי כי נכון לגזור את עונשו של הנאשם מעט מעל תחתיתו של מתחם הענישה אותו קבעתי, ולקבוע שעונש המאסר שייגזר על הנאשם ירוצה בעבודות שירות, לצד קנס ומאסר על תנאי מרתיע ולהשקפתי, הנסיבות בענייננו מצדיקות קביעת ריצוי עונש המאסר בעבודות שירות ולא מאחורי סורג ובריה. לצד זאת, לא מצאתי לגזור את עונשו של הנאשם בתחתית תחתיתו של מתחם הענישה חרף הנסיבות לקולא שנמנו, ולדעתי עונש בתחתית תחתיתו של המתחם שמור למי שבנוסף לנסיבות שנמנו גם מתקן את נזק המס האזרחי שנגרם ממעשי העבירה, והנאשם לא פעל כאמור.

31. אשר לקנס לנאשם, כידוע, בסוג זה של עבירות הקנס הוא ממין העבירה ומכאן אף החשיבות שבהטלתו. בעת קביעת מתחם הקנס וגובהו נתתי דעתי גם למצבו הכלכלי הקשה של הנאשם ולחובותיו, לכך שהוא מתקיים כיום מדמי אבטלה חודשיים בסך של 3,321 ₪, למצבו הבריאותי והמשפחתי ולכלל הנסיבות שפורטו לעיל, ואף לכך

שלאחרונה שילם סך של 50,000 ₪. לאחר כל אלה מתחם הקנס נקבע על ידי בין 25,000 ו- 50,000 ₪. את הקנס אף איזנתי מול עונש המאסר לריצוי בעבודות שירות שייגזר על הנאשם.

32. לאור כל המפורט לעיל, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר לתקופה של 8 חודשים שירוצה בדרך של עבודות שירות בהתאם להמלצת הממונה בדואר ברמת גן, רח' האצ"ל 6, רמת גן. הנאשם ירצה את עונשו בהתאם למגבלותיו הרפואיות משך 6.5 שעות יומיות כהמלצת הממונה על עבודות השירות. הנאשם יתייצב לריצוי העונש ביום 03.10.2021 במפקדת מחוז מרכז, יחידת עבודות שירות, רמלה בשעה 8:00. הובהרה לנאשם המשמעות של אי עמידה בעבודות שירות וכן כי יתכנו שינויים במקום ושעות העבודה.

ב. מאסר על תנאי למשך 8 חודשים לתקופה של 3 שנים, והתנאי שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג עוון על פי חוקי המס.

ג. קנס בסך 25,000 ₪ או חודשיים מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-25 תשלומים חודשיים שווים ורציפים, כשהראשון ביום 03.10.2021. לא ישולם תשלום - תעמוד יתרת הקנס לפירעון.

המזכירות תעביר עותק גזר הדין לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

זכות ערעור כחוק לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ד תמוז תשפ"א, 24 יוני 2021, במעמד הצדדים.